

WYNIA'S WEEK

Zoals God verdween uit Jorwerd, zo verdwenen banken uit onze winkelstraten

Door [Menno Tamminga](#) - 31 december 2024
Geplaatst in [Banken](#)

Trouwe klanten zijn schaars. Trouwe kiezers ook, overigens.

Ooit machtige politieke partijen verschrompelen. Andere weten zich juist een weg naar de top van de kiezersgunst te vechten. Ook consumenten kiezen. Niet eens in de vier jaar, maar elke dag.

Dat zie je. Wie zijn dit jaar de winnaars, wie de verliezers? De grootste verliezer... Blokker. Failliet. De laatste uitverkoop is al vrijwel afgelopen. Blokker was een familiebedrijf, de categorie ondernemingen die zichzelf voorstaat op zijn langetermijnhorizon. Geen garantie.

Bijenkorf moet blijven

Blokker is niet de eerste historische, 'iconische' winkelnaam die in de steek is gelaten door zijn ooit zo trouwe klanten. Maar elke keer als zo'n naam verdwijnt, maakt het de consument minder uit.

In 1983 voerden medewerkers, klanten en bekende Nederlanders actie om de warenhuizen van de Bijenkorf te behoeden voor sluiting. Hun motto: 'De Bijenkorf moet blijven'. Het feestje is een voorproefje van wat later de drie dwaze dagen worden. Een klantenactie? Als men eerder wat méér had gekocht, was de directie niet op het idee gekomen de zaak op te doeken.

Op 31 december 2015 sloot Vroom & Dreesmann. Nederland was ontzet. Zo'n grote naam. V&D was

Zoals God verdween uit Jorwerd, zo verdwenen banken uit onze winkelstraten

de bakermat van het expansieve conglomeraat Vendex International onder de bezielende leiding van Anton Dreesmann (1923-2000). De winkelketens van Vendex waren overal: Perry Sport, supermarkt Edah, Pet's Place, juweliers Siebel en Lucardie en nog veel meer. Als je in Amsterdam door de Kalverstraat liep, van de Dam naar het Koningsplein, kwam je de meeste wel tegen. Dreesmanns imperium is compleet ontmanteld.

Opvallend bij Blokker én bij V&D is het stuwende leiderschap van de patriarch-ondernemer. In Blokkers gloriejaren de broers Jaap en Ab.

Blokker verdwijnt niet. Er zijn 45 Blokker-winkels die worden bestierd door zelfstandige ondernemers. Maar van een 'Blokker moet blijven' actie heb ik niets gelezen.

Het aantal vestigingen zal straks een schim zijn van wat het was. Eerder dit jaar had Blokker nog 405 vestigingen, blijkt uit de door onderzoeksbureau Locatus samengestelde ranglijst van (winkel)formules met de meeste verkooppunten. Daarmee stond Blokker op nummer 15. Blokker was in de top 20 van Locatus een vaste waarde. In 2006 nummer 8 (560 vestigingen) en in 2016 zelfs een top 5-positie.

Veel geld verdienen

Heeft de opkomst van internet Blokker genekt? Natuurlijk hebben de internetwarenhuizen die onzichtbaar zijn in het straatbeeld miljarden consumenteneuro's naar zich toegetrokken. Bol. Coolblue. En de echte giganten, zoals Amazon en Alibaba.

Maar internet de schuld geven is ook wat gemakkelijk. Het ondernemerschap schoot na de dood van Jaap Blokker (1942-2011) tekort, misschien zelfs eerder al. Kijk naar het verbluffende succes van Action, dat tot de coronapandemie nauwelijks een webwinkel had. Veel geld verdienen in de winkelstraten kan dus nog steeds.

Blokker is niet de enige keten die straks uit de top 20 van Locatus zal vallen. Op nummer 12 staat de laatste bank die nog kwalificeert voor de lijst. Dat is RegioBank met 418 vestigingen. De eigenaar van de bank, de Volksbank, die geheel in staatshanden is, wil het mes zetten in vestigingen en merknamen. Ongeveer de helft van de vestigingen moet sluiten, terwijl de merknaam ASN Bank leidend wordt.

Een top 20 zonder een bank is met recht het einde van een tijdperk. Zoals God verdween uit Jorwerd, zo verdween de bank uit het Nederlandse straatbeeld. In 2006 stonden Rabobank en de postkantoren, waar je ook bankzaken kon doen, nog fier bovenaan. Domino's Pizza is nu prominenter.

De banken zien u liever niet komen. Digitalisering en zelfredzaamheid van de klant zijn de code- en modewoorden. Vanuit de politiek én vanuit bankencontroleur De Nederlandsche Bank komt er al enige tijd tegenwicht. De dienstverlening van banken moet bereikbaar zijn voor het grote publiek. De discussie zal actueel blijven, zoals dat ook geldt voor andere nutsvoorzieningen. Meer brievenbussen

Zoals God verdween uit Jorwerd, zo verdwenen banken uit onze winkelstraten

opheffen? Een verdere concentratie van ziekenhuiszorg? Verder reizen, meer drempels, het zijn vormen van moderne armoede.

De winnaar is...

Wie zijn de winnaars in winkelcentra en winkelstraten? De supermarkten. In de top 10 van Locatus staan Lidl (10), Aldi (8), Jumbo (3) en Albert Heijn (1). Ter vergelijking: in 2006 stond AH op 4.

Kijk je naar de top-5, dan zie je weer een frappant voorbeeld van de hoge mate van concentratie van belangrijke segmenten van de Nederlandse economie. Nummer 1 en 4, Albert Heijn en Gall & Gall, zijn beide eigendom van AholdDelaize, dat ook Bol bezit. Nummer 3 is Jumbo, nummer 5 is Hema. De familie Van Eerd is volledig eigenaar van de eerste en mede-eigenaar van de tweede. Daartussenin staat Kruidvat op 2, een keten waarvan het eigendom is te herleiden naar het staatsinvesteringsfonds van Singapore en de familie Li in Hong Kong.

Machtsposities

Deze vijf hebben zich verzekerd van posities in de top. Ze hebben economische machtsposities verworven, gebruikmakend van schaalvoordelen en inkoopmacht bij leveranciers. Zij hebben het oor van wethouders en burgemeesters, want er is al genoeg leegstand.

Als u vandaag op oudejaarsdag inkopen gaat doen, is er een beste kans dat u bij (een van) hen de kassa spekt. Zij zijn de succesmerken, maar dat zullen Anton Dreesmann en Jaap Blokker in hun tijd ook hebben gedacht. Zo lang u hen trouw blijft, tenminste.

[Menno Tamminga](#) is economisch columnist van Wynia's Week. Eerder was hij redacteur en columnist van Het Financieele Dagblad en van NRC Handelsblad.

***Wynia's Week** verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in het nieuwe jaar 2025](#)? Hartelijk dank!*